

3 5 1 1 0 2

Шифра статистичке активности

Закон о статистици Републике Српске
("Службени гласник Републике Српске" бр.85/03)
Одлука Владе Републике Српске о усвајању Статистичког програма за период 2022-2025. године, 04/1-012-2-3176/21
("Службени гласник Републике Српске" бр. 102/21).

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ
REPUBLIKA SRPSKA
INSTITUTE OF STATISTICS

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ УПИТНИКА

Упитником о истраживању и развоју (ИР) прикупљају се међународно упоредиви подаци о запосленима и ангажованима на пословима ИР – а и издацима за ИР. ИР особље се класификује по нивоима образовања, звањима, старости и полу, изражено као стваран број лица и еквивалент пуне запослености. Особље које се бави истраживањем и развојем у извештајној јединици укључују све особе које се директно баве истраживањем и развојем, било да су запослене у извештајној јединици или спољни сарадници у потпуности интегрисани у активности истраживања и развоја.

ИР трошкови углавном приказују такозване унутрашње трошкове односно трошкове за ИР унутар извештајне јединице или сектора којем јединица припада. Обухватају се текући трошкови и инвестициона улагања како би се добио податак ко финансира, а ко проводи активности истраживања и развоја. Као резултати истраживања и развоја приказују се научни радови, пројекти и студије.

Права страна упитника садржи опште податке о извештајној јединици. Како би се олакшало попуњавање упитника додана су питања ДА ЛИ СТЕ ПРОВОДИЛИ ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ У РЕФЕРЕНТОЈ ГОДИНИ И ДА ЛИ СТЕ ИМАЛИ ИЗДАТКЕ САМО ЗА УСЛУГЕ ИР-А ДРУГИМ ПОСЛОВНИМ СУБЈЕКТИМА. Ако сте у референтној години проводили истраживање и развој настављате одговарати на питања и попуњавати табеле. Ако нисте проводили ИР у референтној години или сте платили некоме да за вас обави услуге истраживања и развоја попуњавате само табелу 8. Ако је на оба питања одговор не, завршили сте са попуњавањем упитника.

Табела 1

Табела 1 се односи на запослене на пословима истраживања и развоја са пуним и крајним од пуног радног времена, изражене бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености, у периоду 01.01. до 31.12. референтне године. Подаци се приказују према звању и полу. Подјела особа која ради на пословима истраживања и развоја према звањима односи се на актуелну функцију појединца, у смислу задатака које обавља у оквиру истраживања и развоја у извештајној јединици, а не на радно место или формалну квалификацију или степен образовања. Код запослених лица који ради краје од пуног радног времена приказати реалан износ времена који проводе на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно вријеме. Јединица за дате податке је еквивалент пуне запослености који је дефинисан као омjer радног времена који је стварно утрошен на ИР током референтног периода подијељен са укупним бројем сати које је конвенционално одрађено у истом периоду од стране појединца.

Собе које се баве истраживањем и развојем у извештајној јединици укључују све особе које се директно баве истраживањем и развојем, било да су запослене у извештајној јединици или спољни сарадници у потпуности интегрисани у активности истраживања и развоја.

Запослени на пословима истраживања и развоја су запослене особе које ради на пословима ИР-а. За извештајне јединице у пословном сектору дефиниција запослених укључује поред запослених на основу уговора о раду и самозапослене и неплаћене породичне раднике као „независне“ раднике на пословима ИР-а. **Запослени** су особе које ради за/у извештајној јединици, имају уговор о раду и за свој рад примају накнаду. **Самозапослени** су послодавци који управљају пословним субјектом и запошљавају једног или више запослених, те особе које ради за властите рачун и не запошљавају раднике. **Помажући чланови** су особе које нису запослени или самозапослени, а ради у пословном субјекту који је у власништву члана породице и за свој рад не примају накнаду.

Табела 2

Табела 2 се односи на ангажоване на пословима ИР-а на основу уговора о дјелу или ауторског уговора, изражене бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености, у периоду 01.01. до 31.12. референтне године. Ангажовано особље за ИР обухвата све особе које нису запослене у извештајној јединици која извештава, или који пружају директне услуге које су саставни дио пројекта или активности извештајне јединице. То јесте они директно доприносе интрамуралном истраживању и развоју извештајне јединице. Ангажовано особље за ИР укључује и самозапослене стручњаке који ефективно дјељују као консултанти за интрамурално ИР, као и особе које обављају научне или техничке услуге од свог спољног послодавца извештајној јединици која извештава о интрамуралном истраживању и развоју.

Табела 3

У табели 3 приказати запослене и ангажоване на пословима ИР-а према степену образовања, изражено бројем физичких лица.

Табела 4

У табели 4 приказати запослене и ангажоване на пословима ИР према степену образовања, изражено еквивалентом пуне запослености.

Табела 5

Табела 5 се односи на запослене и ангажоване истраживаче, са пуним и крајним од пуног радног времена, према старосним групама и полу, изражено бројем физичких лица.

Табела 6

Табела 6 се односи на запослене и ангажоване истраживаче према држављанству и полу, изражено бројем физичких лица.

Табела 7

У табели 7 приказати издатке, тј.сва потрошена средства за ИР, у хиљадама КМ, као и износ планираних средстава за наредну годину. Утрошена средства су груписана у двије категорије, текући трошкови и инвестициони издаци. Текући трошкови се дјеље на трошкове рада и трошкове накнада запосленима и остале текуће трошкове. У текуће трошкове рада приказати само трошкове запослених и ангажованих особа који директно ради на пословима истраживања и развоја. **Текући издаци** обухватају:

а) бруто плате, накнаде и остале трошкове рада као што су награде, плаћени одмор, доприноси, порези; такође, укључена су сва финансијска средства намењена за истраживање и развој којим се баве постдипломци.

б) издаји за куповину потребног материјала и ситне опреме за ИР (осим већих издатака за опрему), нпр. сви издаји за књиге, ревије, часописе, приручнике, чланарине за научна удружења (друштва) итд., укључени су и издаји за обнову канцеларијске опреме, као и издаји за прототипе и моделе који су израђени изван ИР организације.

в) трошкове воде и енергије (такође, плина и електричне енергије);

г) трошкове мањег одржавања објекта и опреме, најма, таксе, чишћења;

д) административне трошкове и пропорционални дио општих трошкова, ако истраживачка јединица или институт користи просторе или опрему са неким другим службама у некој већој институцији; такође, укључени су и канцеларијски трошкови, трошкови телефонских услуга, превоза, презентације, штампе и умножавања докумената, складишта, књиговодства и трошкови осигурања;

ћ) трошкове набавке услуга (нпр. трошкови кориштења рачунарске опреме). Амортизација је искључена из текућих трошкова за ИР.

Инвестициони издаји за ИР су укупни трошкови за стицање основних средстава која се више пута или континуирано користе у обављању истраживања и развоја дуже од једне године. Инвестициони издаји би требало да се извјештавају у потпуности за период у коме су се одвијали, било да су развијени интерно или стечени, и не би требало да буду регистровани као елемент амортизације. **Инвестициони издаји** обухватају: а) куповину земљишта и грађевинских објеката, б) издаје за градњу, адаптацију, инсталацију, укључујући и издаје за већа побољшања, замјене и поправке, в) куповину веће опреме и инструментата за ИР.

Табела 8

У табели 8 приказати издаје за куповину услуга истраживања и развоја које су у име извештајне јединице обавиле треће особе. Ови издаји су додатак интрамуралним издацима приказаним у табели 7 и представљају накнаду за одређени истраживачко – развојни рад које обавља засебно предузеће, без развијања близаке сарадње извештајне јединице са запосленима на ИР укљученим у тај посао.

Табела 9

У табели 9 приказати утрошена финансијска средства према изворима. Извори су подијељени на изворе из Републике Српске, средства заједничких институција БиХ, средства из ФБиХ и из иностранства.

Табела 10

У табели 10 приказати број истраживачких радова и утрошених средстава према научној области и врсти истраживања. Врсте истраживања су основно, примењено и експериментално развој (развојно истраживање). Основно истраживање је експериментални или теоријски рад који се предузима превасходно у циљу стицања нових знања о основама на којима почивају појаве и видљиве чињенице, без предвиђања неке посебне примјене или употребе. Примењено истраживање је оригинално истраживање предузето у циљу стицања нових знања, међутим, усмијерено је превасходно ка конкретном практичном циљу и сврси. Експериментални развој (развојно истраживање) је систематичан рад којим се за добијање додатних знања постојећа знања стечена из истраживања и практичног искуства, а који се усмијерава ка производњи нових производа или процеса или ка побољшању постојећих производа или процеса. Класификација области истраживања и развоја налази се у Прилогу обрасца.

Табела 11

Табела 11 се односи на утрошена средства за ИР према примарно друштвено – економским циљевима. Класификација друштвено – економских циљева се налази у Прилогу обрасца.

Табела 12

Табела 12 се односи на укупан број истраживачко – развојних радова (пројекта и студија) према врсти истраживања и наручиоцу истраживања и развоја.

Табела 13

У табели 13 приказати објављене научне и стручне радове, научне књиге и монографије. Потребно је приказати сваки објављени рад само једанпут, без обзира у којој врсти публикација и колико је пута објављен.

_____
_____
_____
_____
_____

Матични број
_____
_____
_____

РБ ЈУС
_____

_____
_____
_____

одговарајући број уписати у кућицу
_____ →

Жене
_____
_____

_____

(за буџетске кориснике усвојени буџет за посматрану годину)

уписате одговарајући број
ДА ___ 1 НЕ ___ 2
_____ →

уписате одговарајући број
ДА ___ 1 НЕ ___ 2
_____ →

Ако је одговор на питање VII НЕ, а на питање VIII ДА пређите на табелу број 8.
Ако је одговор на VII и VIII питање НЕ, завршили сте са попуњавањем упитника. На последњој страници ставите потпис и печат.

IX ПОЉЕ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА¹⁾
_____
_____
_____
_____

¹⁾ Наведите једно поље истраживања и развоја према претежности. Претежно поље је оно у којем ради највећи број запослених на пословима истраживања и развоја. Класификација области истраживања и развоја према Фраскати приручнику се налази у Прилогу за попуњавање извештаја о ИР-у.

Табела 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и кратким од пуног радног времена, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА И ЕКВИВАЛЕНТОМ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ, у 2023. години

	Укупно запослени на пословима ИР – а	Број запослених који раде пуну радно вријеме на пословима ИР – а						Запослени који раде краће од пуног радног времена на пословима ИР – а					
		Број запослених			еквивалент пуне запослености			Број запослених			еквивалент пуне запослености		
		свега (5+7)	жene (6+8)	свега (5+9)	жene (6+10)	свега	жene	свега	жene	свега	жene	свега	жene
01	Укупно (2+15+16)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
02	Истраживачи (03-14)												
03	истраживач приправник												
04	истраживач сарадник												
05	истраживач виши сарадник												
06	научни сарадник												
07	виши научни сарадник												
08	научни савјетник												
09	доцент												
10	ванредни професор												
11	редовни професор												
12	виши асистент												
13	асистент												
14	докторанти / студенти II циклуса студија												
15	Техничко особље												
16	Остало особље												

У табели 1. прикажани су лица која су у 2023. години била запослена, са пуним или кратким од пуног радног времена, а обухваћени су запослени, самозапослени лица и чланови породице који помажу на пословима истраживања и развоја у пословном субјекту. Свака особа која ради на пословима истраживања и развоја броји се само једном, без обзира на број истраживачко – развојних активности у којима учествује. У колонама 5 и 6 приказане су запослени које на пословима ИР-а раде само десетак минута, а не цело пуно радног времена (више од 10%, а мање од 90% радног времена).

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују или развијају концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмску опрему (софтвер) или оперативне методе. **Техничко особље** су запослени чији главни задаци захтијевају техничко знање и искуство у једној или више области природних наука, инжењерства и технologije, медицинских и здравствених наука, польопривредних наука, друштвених наука, хуманистичких наука или уметности. Техничко особље не може проводити ИР независно од истраживача. На основу свог искуства и квалификације они проводе упутства истраживача који су одговорни за примјену истраживачко-развојних пројеката. **Остало особље** (помоћно) су квалифицирани и неквалифицирани запослени, административно особље, секретари/це и остало канцеларијско особље које учествује у ИР непосредно посебне које обављају све активности које директно доприносе провођењу истраживања и развоја, а које не обављају истраживачи или техничко особље.

У табели 1. прикажано је скраћено запослене у служби заштите и безбедности, као и запослене у кантинама, на одржавању чистоте и сродне (чувани зграда, портири, чистачице, кафе куварице и сл.).

Податак у колонама 3, 4, 9 и 10 прикажане су **делимично** са једном делимично.

Примјер за израчунавање еквивалента пуне запослености (подаци у колонама 3, 4, 9 и 10)

Запослени у области истраживања и развоја, краће од пуног радног времена (мање од 90%, а више од 10%)

Укупно запослених	Број запослених	Еквивалент пуне запослености (FTE)
3 лица раде цијеле године само половину радног времена	3	= 2,7
2 лица раде цијеле године само 20% радног времена	2	= 1,5
1 лица запослено попут године само 25% радног времена	1	= 0,4
2 лица запослена 8 мјесеци са само 25% радног времена	2	= 0,5
		= 3

Запослени који раде пуну радно вријеме на пословима истраживања и развоја, одговара јединици еквивалента пуне запослености (= 1 FTE).

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методолошка основа за ово истраживање је међународни стандард који је поставио OECD и објавио у Приручнику FRASCATI 2015. Годишњи извјештај о истраживању и развоју популњавају сви пословни субјекти где постоји барем један истраживач, научник или инжењер са пуним радним временом који ради на пословима истраживања и развоја.

Годишњим извјештајем о истраживању и развоју прикупљају се подаци о истраживању и развоју (ИР) на високошколским установама (универзитетима са јединицама у саставу факултетима, академијама и научноистраживачким институтима и високим школама), без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике који су под непосредном контролом или управом високошколске организације у Републици Српској током 2023. године.

ДЕФИНИЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА (ИР)

Истраживање и експериментални развој обухватају креативан и систематичан рад који се предузима у циљу повећања корпуса знања, укључујући знање о човјечанству, култури и друштву и осмишљавања нових примјена постојећег знања. Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност; то је рад у којем се, примјеном научних метода, стичу нова научна сазнања, односно стваралачки користи постојеће знање за нове примјене. То је стваралачки рад на усвајању нових знања, с циљем подизања општег цивилизациског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Постоји низ заједничких карактеристика по којима се идентификују активности истраживања и развоја, чак и онда када их обављају различити субјекти. Активности истраживања и развоја могу бити усмјерене на постизање специфичних или општих циљева. Истраживање и развој (ИР) је увијик усмјерено ка новим налазима, на основу оригиналних концепата (и њиховог тумачења) или хипотеза. Оно је углавном неизвјесно у смислу свог коначног исхода (или барем у смислу количине времена и средстава потребних да се тај исход постигне), планира се и буџетира (чак и када га спроводе појединачно), а има за циљ да доведе до резултата који се могу слободно преносити или размјењивати на тржишту.

Како би се активност сматрала активношћу истраживања и развоја, мора испуњавати пет кључних критеријума. Активност мора бити: нова, креативна, неизвјесна, систематична и преносива и/или поново изводива. Дакле, критеријуми су: усмјереност ка новим открићима (новитет), заснованост на оригиналним, а не на очигледним концептима (креативност), неизвјесност у односу на коначни исход (неизвјесност), планирање и буџетирање (систематичност) и вођење ка резултатима који би се могли репродуктовати (преносивост и/или поновљивост).

Доплусни критеријуми за разликовање истраживања и развоја од повезаних дјелатности: који је циљ пројекта; шта је ново у пројекту; које се методе користе за вршење пројекта; колико су примјенљиви налази или резултати пројекта; које врсте особљаја ради на пројекту. Основна разлика дјелатности истраживања и развоја (ИР) и дјелатности које то нису, је присуство или одсуство елемената новине или иновације у већој мјери. Ако нека дјелатност уводи значајно побољшање техничких карактеристика, компонената и материјала, софтвера, корисничку оријентисаност или друге функционалне карактеристике, то јест, примјењује нови или значајно побољшан производ, процес или услугу, као и нове организационе методе у пословању и организацији рада, обавезно је укључити у ово истраживање.

Из обухвата се искључују дјелатности које не припадају истраживању и развоју (ИР) осим ако нису ускло повезани са истраживањем и развојем: образовање и обучавање; научни и технички информациони сервиси; прикупљање података са општим циљем; тестирање и стандардизација; студије изводљивости; специјализована здравствена заштита; патенти или лиценце; студије везане за политику; рутинско развијање програмске опреме; прототипи; пробна производња; отклањање грешака; клиничка истраживања; рутински тестови; програмске евалуације; чисто финансијске активности везана за финансирање ИР-а и индиректне активности подршке.

Истраживање и развој обухвата три врсте активности: основно истраживање, примјењено истраживање и експериментални развој (развојно истраживање).

Основно (функцијално, базично) истраживање је експериментални или теоријски рад који се предузима превасходно у циљу стицања нових знања о основама на којима почивају појаве и видљиве чињенице, без предвиђања неке посебне примјене или употребе. Усмјерено је ка тражењу нових општих спознаја и законитости. Основним истраживачима анализирају се својства, структуре и односи у циљу формулисања и тестирања хипотеза, теорија или закона. Резултати основних истраживања се обично не продају, већ се објављују у научним часописима, или проследеју другим заинтересованим стручњацима. Из сигурносних разлога основна истраживања се често тајна. Основна истраживања у правилу проводе истраживачи који сами постављају циљеве и у великој мјери организују рад. Таква истраживања се обично обављају у сектору високог образовања, али у одређеној мјери и у сектору државе. Предузећа у приватном сектору такође могу вршити основна истраживања, иако можда нема никакве посебне комерцијалне примјене предвиђене у кратком року.

Основна истраживања могу бити усмјерена према неким ширим областима од општег интереса, с јасним циљем у виду низа будућих примјена. Таква истраживања се називају **усмјерена основна истраживања**. Усмјерена основна истраживања разликују се од „чистих“ основних истраживања на сљедећи начин. „Чиста“ основна истраживања имају сврху унапређење знања, без дугорочних економских или друштвених бенефита или улагања активног напора да се резултати примјене на практичне проблеме или да се резултати пренесу секторима који су одговорни за њихову примјену. Усмјерена основна истраживања проводе се уз очекивање да ће произвести широку базу знања које ће вјероватно чинити основа рјешења препознатих или очекиваних постојећих или будућих проблема или могућности.

Примјењено истраживање је оригинално истраживање предузето у циљу стицања нових знања, међутим, усмјерено је превасходно ка конкретном практичном циљу и свиси. Примјењено истраживања предузимају се или да утврде употребе резултата основних истраживања или да утврде нове методе или начине постизања конкретних унапријед одређених циљева. Овакав вид истраживања подразумјева разматрање доступног знања и његово ширење у циљу решавања стварних проблема. Резултати примјењеног истраживања првенствено треба да буду валидни у смислу могуће примјене на производе, операције, методе или системе.

Експериментални развој (развојно истраживање) је систематичан рад којим се за добијање додатних знања користе постојећа знања стечена из истраживања и практичног искуства, а који се усмјерава ка производњи нових производа или процеса или ка побољшању постојећих производа или процеса.

Према званију запослени на пословима истраживања дијеле се на истраживаче, техничко особље и остало особље.

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују или развијају концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмску опрему (софтвер) или оперативне методе. Менаџери и администратори укључени у планирање и управљање научним и техничким аспектима рада истраживача су такође класификовани као истраживачи. У истраживаче су укључени студенти на докторским студијама који се баве истраживањем и развојем. Када се не могу посебно идентификовати, могу бити укључени и са техничким особљем или са истраживачима, међутим таква п

Табела 12. Број истраживачко-развојних радова (пројеката и студија) према наручиоцу и врсти истраживања у 2023. години

	Наручилац радова	Укупно	ИР радови према врсти истраживања		
			фундаментална истраживања	примењена истраживања	експериментални развој (развојна истраживања)
a		1=2+3+4	2	3	4
01	УКУПНО (02+11+17+21)				
02					
03	у РС – свега (03 – 10)				
04	за сопствене потребе				
05	привредна друштва (предузећа) у Републици Српској				
06	Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво				
07	Министарство финансија				
08	Министарство пљоопривреде, шумарства и водопривреде				
09	Министарство здравља и социјалне заштите				
10	остала министарства				
11	остали у РС				
12					
13	Заједничке институције БиХ - свега (12 – 16)				
14	Министарство цивилних послова				
15	Министарство вајајске трговине и економских односа				
16	Министарство вајајских послова				
17	Министарство финансija и трезора				
18	остала министарства, агенције и фондови на нивоу БиХ				
19					
20	Наручиоци из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко				
21	Федерација БиХ или Дистрикт Брчко – свега (18 – 20)				
22	привредна друштва (предузећа) из ФБиХ или ДБ				
23	министарстава, агенције и фондови ФБиХ или ДБ				
24	остали из ФБиХ или ДБ				
25					
26	Наручиоци из иностранства				
27	иностранство – свега (22 – 28)				
28	привредна друштва (предузећа)				
	инострane владе				
	непрофитне организације				
	установе високог образовања				
	Европска комисија				
	међународне организације				
	остали				

У табели 12. прикажите број истраживачко – развојних радова према наручиоцу и врсти истраживања. Податак у колони УКУПНО требало би да се спаже са податком у колони УКУПНО у Табели 10.

Табела 13. Објављени научни и стручни радови, научне књиге и монографије у 2023. години

УКУПНО (стваран број радова)	Објављени у публикацијама				
	сопственим	другим у Републици Српској	другим у Федерацији БиХ	другим у Дистрикту Брчко	иностраним
1	2	3	4	5	6
01					

У првој колони приказати сваки објављени рад само једанпут, без обзира у којој врсти публикација и колико пута је објављен. Према томе податак у колони 1 означава стваран број радова. Напомињемо да збир података у колонама 2, 3, 4 и 5 може бити већи од броја у колони 1 и то у свим оним случајевима када је рад објављен у различитим публикацијама.

Потпис лица које је попунило образац	Потпис руководиоца
е – mail	М.П.
Датум	

Табела 2. Антажовани на постовима истраживања и развоја (ИР) на основу уговора о дјелу или аутorskog уговора (АУ), или аутorskog уговора (АУ), који раде краће од пуног радног времена на постовима ИР-а

	Укупно антажовани на основу УД или АУ обласни ИР-а	Антажован на основу УД или АУ, који ради пуном радном временом на постовима ИР-а	Антажован на основу УД или АУ, који ради пуном радном временом на постовима ИР-а	
			брож запослених	еквивалент пуне запослености
			свега (5+7)	свега (5+9)
a			жене (6+8)	жене (6+10)
1			3	4
2			1	5
3				6
4				7
5				8
6				9
7				10
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				

У табели 2. прикажите сва лица која су у 2023. години била антажована на основу уговора о дјелу или аутorskog уговора, са пуним или краћим од пуног радног времена, на постовима истраживања и развоја.

Истраживачи	Истраживачи	Антажован на основу УД или АУ, који ради пуном радном временом на постовима ИР-а	
		брож запослених	еквивалент пуне запослености
01 Укупно (02+15+16)			
02 Истраживачи (03 – 14)			
03 истраживач приправник			
04 истраживач сарадник			
05 истраживач виши сарадник			
06 научни сарадник			
07 виши научни сарадник			
08 научни савјетник			
09 доцент			
10 ванредни професор			
11 редовни професор			
12 виши асистент			
13 асистент			
14 докторанти / студенти III циклуса студија			
15 Техничко особље			
16 Остало особље			

Истраживачи су стручњаци антажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмских опретаја, или оперативне методе. Техничко особље су антажовани чији главни задаци захтевају техничко знање и искуство у једној или више области природних наука, инжењерства и технологије, медицинских наука и хуманистичких наука или уметности. Техничко особље не може проводити ИР независно од истраживача. На основу свог искуства и квалификације они проводе углтвоства истраживача који учествује у ИР пројектима или је непосредно повезано са њима. То је даље у складу са прописима за промоцију и дипломирање.

Остало особље (помоћно) су квалифицирани и квалификовано-развојни пројеката.

У колонама 7, 8, 9 и 10 прикажите децималним бројем са једном децималном.

Податаке у колонама 3, 4, 9 и 10 прикажите децималним бројем са једном децималном.

Примјер за израчунавање еквивалента пуне запослености (подаци у колонама 3, 4, 9 и 10)

Ангажован	брож запослених	еквивалент пуне запослености (FTE)
8	3	= 2,7

3 лица ради цијеле године само половину радног времена

2 лица ради цијеле године само 20% радног времена

1 лица запослено популарнијим радним временом

2 лица запослена 8 мјесеци са само 25% радног времена

Ангажован са пуним радним временом који ради пуном радном временом на постовима истраживања и развоја, одговара јединци еквивалента пуне запослености (= 1 FTE).

Табела 3. Запослени и антажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и крајним од путног радног времена према степену образовања, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2023. години

	Укупно	Степен образовања									
		Докторске студије или студије III циклуса	Магистарске студије или студије II циклуса	Специјалистичке студије	Основне академске студије у трајању 5-6 година или интегрисане студије	Основне академске студије у трајању 4-4,5 године или студије I циклуса	Пријестепен факултета и виша школа	Специјализација почиње средње школе	Средње образовање и ниже образовање		
a	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
											12
											13
											14
											15
											16
											17
											18

Запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени бројем физичких лица

	01 Укупно (02+03+04)	Анкажованни на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражене бројем физичких лица									
		02 Истраживачи	03 Техничко особље	04 Остало особље	05 Укупно (06+07+08)	06 Истраживачи	07 Техничко особље	08 Остало особље	09	10	11
01	Укупно (02+03+04)										
02	Истраживачи										
03	Техничко особље										
04	Остало особље										
05	Укупно (06+07+08)										
06	Истраживачи										
07	Техничко особље										
08	Остало особље										

У табели 3 прикажите запослене и анкажоване на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражене бројем физичких лица. Дио табеле који се односи на запослене на пословима истраживања и развоја према врсти истраживања и областима у којима се проводили ИР. Податак у колони 2 мора одговарати укупно утрошеним средствима приказаним у табели 9.

Табела 10. Број истраживачких радова (пројекта и студија) и утрошена средства за ИР према научној области и врсти истраживања (укључујти и пројекте финансиране сопственим средствима) у 2023. години

Област истраживања и развоја	Укупан број ИР радова	Укупна финансијска средства (у хиљ. КМ)	Фундаментална истраживања		Примијењена истраживања		Експериментални развој (развојна истраживања)	
			број ИР радова	финансијска средства (у хиљ.КМ)	број ИР радова	финансијска средства (у хиљ.КМ)	број ИР радова	финансијска средства (у хиљ.КМ)
a	1=3+5+7	2=4+6+8	3	4	5	6	7	8
01 Укупно (02-08)								
02 Природне науке								
03 Инжењерство и технологија								
04 Медицинске и здравствене науке								
05 Пољoprивредне науке								
06 Друштвене науке								
07 Хуманистичке науке								
08 Мултидисциплинарне науке								

У табели 10 приказује се број истраживачких радова и сва утрошена средства на завршене и незавршене пројекте и активности који се односе на истраживање и развој према врсти истраживања и областима у којима се проводили ИР. Податак у колони 2 мора одговарати укупно утрошеним средствима приказаним у табели 9.

Табела 11. Утрошена средства за истраживање и развој према примарним друштвено-економским циљевима у 2023. години (у хиљ. КМ)

Примарни друштвено - економски циљеви		Укупно (у хиљ. КМ)	Од тога финансирано из буџета РС
а		1	2
00	Укупно (01+02+03+04+05+06+07+08+09+10+11+12+13+14)		
01	Истраживање и експлоатација Земље		
02	Очување животне средине		
03	Истраживање и експлоатација свемира		
04	Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре		
05	Енергија		
06	Индустријска производња и технологија		
07	Здравство		
08	Пољoprивреда		
09	Образовање		
10	Култура, рекреација, религија и масовни медији		
11	Политички и друштвени системи, структуре и процеси		
12	Опште унапређење знања: Истраживање и развој финансиран из општих фондова универзитета (12.1+12.2+12.3+12.4.+12.5.+12.6.)		
12.1	ИР у области природних наука		
12.2	ИР у области инжењерство и технологија		
12.3	ИР у области медицинских и здравствених наука		
12.4	ИР у области пољoprивредних наука		
12.5	ИР у области друштвених наука		
12.6	ИР у области хуманистичких наука		
13	Опште унапређење знања: Истраживање и развој финансиран из других извора – не из општих фондова универзитета (13.1.+13.2.+13.3.+13.4.+13.5.+13.6.)		
13.1	ИР у области природних наука		
13.2	ИР у области инжењерство и технологија		
13.3	ИР у области медицинских и здравствених наука		
13.4	ИР у области пољoprивредних наука		
13.5	ИР у области друштвених наука		
13.6	ИР у области хуманистичких наука		
14	Одбрана		

У табели 11. прикажите средства која сте утрошили за истраживање и развој према друштвено – економском циљу истраживања који је одређен Номенклатуром за анализу и поређење научних програма и буџета (NABS 2007). Друштвено-економски циљ је основна намјена средстава утрошених за ИР. Такође, важно је друштвено-економски циљ одредити према намјени истраживачко – развојног рада.

Табела 9. Извори финансијских средстава утрошених за истраживање и развој у 2023. години

Извори средстава			Износ у хиљ. КМ
а			1
01	УКУПНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА УТРОШЕНА ЗА ИР (02 – 33)		
02		од Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво	
03		бџетска средства РС намјењена за ИР	
04		од Министарства финансија	
05		од Министарства пољoprивреде, шумарства и водопривреде	
06		од Министарства здравља и социјалне заштите	
07		од осталих министарстава	
08		средства за ИР од фондова, агенција и фондација Републике Српске	
09		средства за ИР од локалних јаједница у РС	
10		средства за ИР од пословних субјеката	од предузећа унутар исте групе
11			од других неповезаних предузећа
12		средства за ИР од непрофитних организација Републике Српске	
13		средства од високошколских установа	
14		сопствена средства од патената, лиценци и сл. (од продаје у Републици Српској)	
15		остала сопствена средства за ИР	
16		од Министарства цивилних послова	
17		од Министарства вајске трговине и економских односа	
18		од Министарства вајских послова	
19		од Министарства финансија и трезора	
20		од осталих министарстава	
21		средства за ИР од фондова, агенција и фондација на нивоу БиХ	
22		од министарства, агенција и фондова Федерације БиХ или Дистрикта Брчко	
23		укупна средства од пословних субјеката из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко	
24		остали извори из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко	
25		средства од предузећа унутар исте групе	
26		средства од других, неповезаних, предузећа	
27		средства за ИР од иностраних влада	
28		средства од европских инвестиционих фондова	
29		средства из оквирних програма ЕУ	
30		остала средства Европске комисије	
31		средства за ИР од универзитета и других институција које припадају високом образовању	
32		средства за ИР од непрофитних организација	
33		средства за ИР од међународних организација	
		остали извори средстава из иностранства	

У табели 9. прикажите сва финансијска средства која сте **потрошили** за истраживање и развој према изворима. Податак у реду 01, мора бити једнак податку у Табели 7. ред 01, колони 1 (укупни издаци за ИР).

Табела 4. Запослени и ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и крајним од пуног радног времена према степену образовања, изражени еквивалентом пуне запослености, УЗРАЖЕНИ ЕКВИВАЛЕНТОМ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ, у 2023. години

Степен образовања										
Укупно	Докторске студије или студије III циклуса	Магистарске студије или студије II циклуса	Основне академске студије у трајању 5-6 година или интегрисане студије	Први степен факултета и висша школа	Специјализација послије средње школе	Средње образовање и ниже	Запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени еквивалентом пуне запослености			
							свега	жене	свега	жене
а	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене
01	Укупно (02+03+04)									
02	Истраживачи									
03	Техничко особље									
04	Остало особље									
05	Укупно (06+07+08)									
06	Истраживачи									
07	Техничко особље									
08	Остало особље									

У табели 4 прикажите запосление и ангажоване на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражене еквивалентом пуне запослености. Дио табеле који се односи на запослене на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 1, колоне 3 и 4, а затим се препази на даље попуњавање подацима. Дио табеле који се односи на ангажоване на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 2, колоне 3 и 4, а затим се препази на даље попуњавање подацима. Збир непарних колона треба да одговара податку из колоне 1, а збир парних колона треба да одговара податку из колоне 2.

**Табела 5. Истраживачи (запослени и ангажовани) према старости и полу,
ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2023. години**

Године старости	Укупан број истраживача	Запослени истраживачи на пословима ИР са пуним радним временом	Запослени истраживачи на пословима ИР са краћим од пуног радног времена	Ангажовани истраживачи на пословима ИР са пуним радним временом	Ангажовани истраживачи на пословима ИР са краћим од пуног радног времена
a	свега жене	свега жене	свега жене	свега жене	свега жене
	1=3+5+7+9 2=4+6+8+10	3 4	5 6	7 8	9 10
01 Укупно (02 – 12)					
02 мање од 25 година					
03 25 – 29					
04 30 – 34					
05 35 – 39					
06 40 – 44					
07 45 – 49					
08 50 – 54					
09 55 – 59					
10 60 – 64					
11 65 – 69					
12 70 и више					

У табели 5 приказати запослене и ангажоване истраживаче на пословима ИР према старосним групама, са пуним и краћим од пуног радног времена.
Подаци у колонама 3,4,5 и 6 ред 01 морају одговарати подацима у табели 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.
Подаци у колонама 7,8,9 и 10 ред 01 морају одговарати подацима у табели 2. Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.

**Табела 6. Истраживачи (запослени и ангажовани) према држављанству и полу,
ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2023. години**

Држављанство (према географском положају државе)	Укупан број истраживача	Истраживачи - запослени на пословима ИРа	Истраживачи – ангажовани на пословима ИРа
a	свега жене	свега жене	свега жене
	1=3+5 2=4+6	3 4	5 6
01 Укупно (02-11)			
02 Републике Српске/БиХ			
03 Федерације БиХ/БиХ			
04 Босне и Херцеговине			
05 Државе чланице ЕУ			
06 Друге европске државе			
07 Сјеверне Америке			
08 Средње и Јужне Америке			
09 Азије			
10 Африке			
11 Остало			

У табели 6 приказати укупно запослене и ангажоване истраживаче према држављанству.
Подаци у колонама 3 и 4 ред 01 морају одговарати подацима у табели 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.
Подаци у колонама 5 и 6 ред 01 морају одговарати подацима у табели 2. Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.

Табела 7. Издаци за истраживање и развој у 2023. години

Издаци за ИР	Утрошено у 2023. години (у хиљ. КМ)	Планирано за 2024
a	1	2
01 УКУПНИ ИЗДАЦИ ЗА ИР (02+07+12)		
02	свега (03+05+06)	
03	брuto плате и накнаде бруто плате за све запослене у ИР делатности	
04	од тога бруто плате и накнаде истраживачима	
05	друге накнаде запосленима у ИР (стипендије, награде, докуп радног стажа итд.)	
06	остало	
07	свега (08+09+10+11)	
08	за материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад (сировине, материјал, енергија)	
09	за исплате на основу уговора о дјелу и ауторских уговора	
10	за дневнице, путне трошкове, презентацију и сл.	
11	други издаци (без амортизације)	
12	свега (13+14+15+16+17+20)	
13	за земљиште и грађевинске објекте	
14	за машине и опрему	
15	за патенте, лиценце, студије и пројекте	
16	за хардвер ²⁾	
17	за софтвер ³⁾	
18	од тога за купљене софтвере	
19	од тога за софтвере произведене за властите потребе	
20	остало	

У табели 7. прикажите сва финансијска средства која су у 2023. утрошена за истраживање и развој, као и финансијска средства која сте планирали за истраживање и развој у 2023. години. Податак у реду 01, колона 1 (укупни издаци за ИР) мора бити једнак податку у Табели 9. ред 01 (извори финансијских средстава утрошених за ИР - укупно).

Табела 8. Плаћања (издаци) за куповину услуга истраживања и развоја у 2023. години

Пословним субјектима у Републици Српској	Укупна плаћања за услуге ИР другим пословним субјектима (02+11)
02	свега (03 – 10)
03	пословним субјектима који припадају групи „малих предузећа“
04	пословним субјектима који припадају групи „средњих предузећа“
05	пословним субјектима који припадају групи „великих предузећа“
06	јавним истраживачким установама, осим установа високог образовања
07	приватним истраживачким институтима
08	високошколским установама
09	приватним непрофитним организацијама
10	другима
11	свега (12 – 17)
12	повезаним предузећима (подружницама)
13	другим пословним субјектима
14	страним универзитетима и истраживачким организацијама у сектору високог образовања
15	другим непрофитним организацијама које се баве истраживањем и развојем
16	међународним организацијама
17	другима

У табели 8. прикажите сва плаћања (издатке) за активности истраживања и развоја које је у 2023. години за вас извршило неко друго предузеће или организација. Мала предузећа су предузећа која имају од 1 до 49 запослених, средња од 50 до 249 запослених и велика преко 250 запослених.

²⁾ Приказати укупне трошкове везане за набавку рачунара, уређаја, система, компонената и опреме.

³⁾ Приказати трошкове набавке софтвера, као и трошкове развијања софтвера за властите потребе.